

4 กันยายน 2558

เรียน ผู้จัดการ

บริษัทหลักทรัพย์ทุกแห่ง

ที่ กสท.นพ.(ว) 27 /2558 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการขายชอร์ตและการส่งมอบ
หลักทรัพย์ เพื่อการบริหารความเสี่ยงจากการทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลสภาพคล่อง (market maker)
ของบริษัทหลักทรัพย์ และการจัดการทรัพย์สินลูกค้าเมื่อเกิด internal short

ตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (“ตลท.”) และบริษัท ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (“TFEX”) มีนโยบายที่จะเพิ่มสภาพคล่องของสินค้าใน ตลท. และ TFEX
โดยส่งเสริมให้มีผู้ดูแลสภาพคล่อง (market maker : MM) มากขึ้น และตามที่บริษัท สำนักหักบัญชี (ประเทศไทย)
จำกัด (“TSD”) ได้นำระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์แบบแยกบัญชี (segregated account) มาให้บริการ
แก่บริษัทหลักทรัพย์ (“บล.”) นั้น

สำนักงานขอเรียนดังนี้

1. กรณีการทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลสภาพคล่อง

ในการบริหารความเสี่ยงจากการทำหน้าที่เป็น MM อาจจำเป็นที่จะต้องมีการขายชอร์ต
หลักทรัพย์ อย่างไรก็ดี ในช่วงที่ผ่านมา MM ที่ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น
เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ บล. สามารถบริหารความเสี่ยงจากการทำหน้าที่เป็น MM ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ภายใต้ต้นทุนที่เหมาะสม รวมทั้งเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามข้อ 6
ของประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทบ. 47/2552 เรื่อง การขายหลักทรัพย์โดยที่บริษัทหลักทรัพย์
ยังไม่มีหลักทรัพย์นั้นอยู่ในครอบครอง ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดว่า ก่อนที่ บล. จะทำการ
ขายชอร์ตเพื่อบัญชีตนเอง บล. ต้องดำเนินการจัดหาแหล่งยืมหลักทรัพย์ไว้ให้พร้อมเพื่อให้สามารถส่งมอบ
หลักทรัพย์ตามรายการที่ขายชอร์ตได้ภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และ
ตลาดหลักทรัพย์กำหนดหรือภายในระยะเวลาที่คู่สัญญาซื้อขายหลักทรัพย์ตกลงกันแล้วแต่กรณี สำนักงาน
ตลท. TFEX และ บล. ที่ทำหน้าที่เป็น MM จึงได้มีการประชุมหารือร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหา
และอุปสรรคจากการทำหน้าที่ในการให้บริการเป็น MM และยังคงรักษาเจตนารมณ์ของหลักเกณฑ์ของสำนักงาน
ในการสร้างความเชื่อมั่นของระบบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ ซึ่งที่ประชุมได้มีข้อสรุปแล้ว
บล. ต้องมีกระบวนการในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.1 บล. ต้องมีการจัดหาแหล่งยืมหลักทรัพย์ไว้ให้พร้อมก่อนการส่งคำสั่งขายชอร์ต เช่น บล. มีการทำสัญญายืมหลักทรัพย์กับผู้ยืมหลักทรัพย์ (standing agreement) เป็นต้น

1.2 บล. ต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจว่า บล. มีหลักทรัพย์ที่สามารถส่งมอบได้ เช่น ในภาคเช้าก่อนตลาดหลักทรัพย์เปิดทำการ บล. ได้มีการตรวจสอบว่า ผู้ยืมหลักทรัพย์ตามสัญญา standing agreement ว่า มีปริมาณหลักทรัพย์อ้างอิงที่สามารถให้ยืมได้ในปริมาณใด รวมถึงมีกระบวนการในการควบคุมให้การขายชอร์ตหลักทรัพย์มีจำนวนต่ำกว่าหรือเท่ากับหลักทรัพย์อ้างอิง ที่คาดว่าจะยืมได้ เป็นต้น

1.3 ฝ่ายบริหารความเสี่ยงและฝ่ายกำกับดูแลการปฏิบัติงานของ บล. ต้องมีการตรวจสอบ ขั้นตอนการยืมหลักทรัพย์ และพฤติกรรมการส่งคำสั่งที่ไม่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้การขายชอร์ต หลักทรัพย์ในลักษณะดังกล่าวเป็นช่องทางในการกระทำผิดหรือกระทำไม่เหมาะสม

1.4 บล. ต้องมีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการข้างต้นอย่างน้อย 5 ปี เพื่อให้สำนักงานสามารถตรวจสอบได้

อย่างไรก็ดี กรณีที่ บล. มีการขายชอร์ตหลักทรัพย์และไม่สามารถยืมหลักทรัพย์มาส่งมอบ แต่มีการซื้อหลักทรัพย์มาเพื่อส่งมอบแทนอาจเข้าข่ายฝ่าฝืนตามมาตรา 98(5) แห่ง พ.ร.บ. หลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดห้ามมิให้ บล. ขายหลักทรัพย์โดยที่บริษัทยังไม่มีหลักทรัพย์นั้นอยู่ในครอบครอง ดังนั้น กรณีที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น ในการพิจารณาว่า บล. ฝ่าฝืนมาตรา 98(5) หรือไม่ สำนักงาน จะนำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับกระบวนการในการยืมหลักทรัพย์และความพยายามในการยืมหลักทรัพย์ รวมทั้ง เหตุผลในการดำเนินการที่ บล. มีการบันทึกไว้ให้สำนักงานตรวจสอบเป็นปัจจัยในการพิจารณาประกอบด้วย

2. กรณีการดูแลรักษาทรัพย์สินลูกค้า

ตามที่ TSD และสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย ได้หารือสำนักงานเกี่ยวกับการที่ TSD จะนำระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์ของลูกค้าแบบ segregated account มาให้บริการ และการดำเนินการของ บล. ในส่วนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า

2.1 บล. สามารถเลือกที่จะรับบริการระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์แบบ segregated account จาก TSD ได้โดยสมัครใจ

2.2 เนื่องจากมีลูกค้านับประเภท อาทิเช่น ลูกค้าสถาบันต่างประเทศ ซึ่ง บล. ไม่ได้เป็นผู้เก็บรักษาหลักทรัพย์ให้กับลูกค้า โดยลูกค้าจะมี custodian ของตนเอง ดังนั้น ในกรณีที่ลูกค้าดังกล่าวไม่สามารถส่งมอบหลักทรัพย์ภายในกำหนดระยะเวลาส่งมอบ (T+3) จึงอาจเกิดกรณีที่ บล. ไม่ได้ติดนัดกับ TCH แต่เกิด internal short ขึ้นภายใน บล. ทั้งนี้ หากระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์เป็นแบบ omnibus account ข้อมูล internal short จะไม่ปรากฏที่ TSD จึงอาจเกิดกรณี บล. มีการนำหลักทรัพย์จากลูกค้ารายอื่น ไปส่งมอบแทนได้ แต่ในกรณีที่ บล. ใช้ระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์แบบ segregated account ข้อมูลที่ลูกค้าดังกล่าว short หุน จะปรากฏขึ้นที่ระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์ของลูกค้าของ บล. ที่ TSD

อย่างไรก็ดี ตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทธ. 43/2552 เรื่อง การดูแลรักษาทรัพย์สินของลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2552 กำหนดห้ามมิให้ บล. นำทรัพย์สินของลูกค้ารายหนึ่งไปใช้เพื่อประโยชน์ของลูกค้าอีกรายหนึ่งหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่นหรือของ บล. เอง

เว้นแต่จะได้รับคำสั่งหรือความยินยอมจากลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีผลให้ไม่ว่า บล. จะเลือกใช้ระบบทะเบียนการรับฝากหลักทรัพย์ของ TSD แบบ omnibus account หรือ segregated account ก็ตาม บล. จะต้องไม่นำหลักทรัพย์ของลูกค้ารายอื่นไปส่งมอบแทน ดังนั้น เพื่อป้องกันการผิดนัดการส่งมอบหลักทรัพย์ หากเกิดกรณีที่ลูกค้าไม่สามารถส่งมอบหลักทรัพย์ได้ภายในระยะเวลาที่ TCH กำหนด บล. สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

(1) กรณีที่ บล. มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ สามารถเป็นผู้ให้ยืมหรือทำการยืมหลักทรัพย์จากผู้ให้ยืมอื่น (รวมถึงยืมจาก TSD) เพื่อให้ลูกค้าที่ผิดนัดการส่งมอบยืมเพื่อส่งมอบให้แก่ TCH ตามภาวะผูกพันที่เกิดขึ้นได้

(2) กรณีที่ บล. ไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ บล. สามารถดำเนินการได้ดังนี้

(ก) ทำการยืมหลักทรัพย์ดังกล่าวจากผู้ประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (รวมถึงยืมจาก TSD) ทั้งนี้ บล. ผู้ยืมต้องทำการยืมเพื่อการส่งมอบตามภาวะผูกพันที่มีต่อ TCH เท่านั้น โดยไม่สามารถแสดงตนว่า มีการประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์พร้อมที่จะทำการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์แก่ลูกค้าได้

(ข) สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ ทั้งนี้ หาก บล. ประสงค์จะจำกัดขอบเขตการประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ เฉพาะกรณีเพื่อป้องกันการผิดนัดชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของลูกค้าตนต่อ TCH เท่านั้น บล. ก็สามารถยื่นขอใบอนุญาตต่อสำนักงานแบบจำกัดขอบเขตการประกอบธุรกิจได้

(3) กรณีที่ บล. ไม่สามารถยืมหลักทรัพย์ให้ลูกค้าดังกล่าวเพื่อให้ส่งมอบให้แก่ TCH ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด บล. จะต้องทำ same day buy - in ในวันครบกำหนดเวลาส่งมอบ (T+3)

ทั้งนี้ บล. จะต้องมีการบริหารจัดการลูกค้าที่ผิดนัดชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงกับระบบชำระราคาและส่งมอบต่อไป เช่น การปรับการส่งมอบหลักทรัพย์ล่าช้า การปรับปรุงแนวทางการดำเนินการ ในการสอบยันกับลูกค้าก่อนถึงกำหนดเวลาการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ การตรวจสอบสาเหตุ พฤติกรรม และความถี่ในการผิดนัดการส่งมอบหลักทรัพย์ของลูกค้าและกำหนดมาตรการในการป้องกันการผิดนัดการส่งมอบหลักทรัพย์ของลูกค้าดังกล่าว เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรพี สุจริตกุล)

เลขาธิการ

ฝ่ายนโยบายและพัฒนาธุรกิจตัวกลาง

โทรศัพท์ 0-2695-9554

โทรสาร 0-2695-9763